

Helgának

Tisztelt művészetkedvelő közönség
Hölgyeim és uraim

Éreztek a mai napon valami furcsát? Történt Önökkel valami szokatlan, vagy szerencsés? Ha igen, akkor ez csak azért lehet, mert a mai nap különleges. Péntek van, 13.-a, Luca napja. Ha az év legsötétebb napján nem éreztek semmi különösét, akkor Önök nem babonások. Ám mindenképpen szerencsések, hiszen tanúi lehetnek annak, hogy mit gondol 2002-ről Porubszky Helga, egy fiatal, rögeszméktől még mentes, de tehetségét már tudatosan használó alkotó.

A kiállítás címe 2002. Egy évszám, amely mindannyiunknak mást jelent. Lassan múltidő. 2002 – egy érdekes szám, érdekes kiállítás cím. Az hogy pont 13-án nyílik, pont 13 kép van kiállítva, - azt mutatja, hogy a számmisztika-játék fontos üzenetet hordoz, tehát kiindulója lehet a gondolatainknak. 2002 furcsa szám.

Pitagórasz és tanítványai rajongtak volna érte. Náluk a számmisztika a vallás része volt, amely nem mellékesen olyan tudományos eredményeket hozott, mint a prímszámok fogalma, az aranymetszés, a szabályos testek. Náluk a számok, a világ egységét és harmóniáját fejezték ki. A megfoghatatlan, a tranzcendens világ valós tartományait jelentették, amik a csillagok mozgásában éppúgy jelen voltak, mint a zenében, vagy az építészetben. Nem hiába hívták a geometriát a legmagasabb rangú művészetnek. Nem hiába titkolták, hogy léteznek „nem természetes számok” is.

2002. - A legkisebb prímszám: a kettes, az egyetlen páros prím, kedvenc számom kétszer is szerepel benne; induljon hát erről a pontról az értelmezés.

Ez a kettes jelentheti a második évezredet, de a művészet kettős arcát, a művész két arcát is. Ez a kettes, ha a személyi számba kerül jelenti azt a nemet, amelyet gyengébbnek szoktak nevezni, de azt is, hogy a kiállító művész túljutott az első lépésén. A kettes számjegy ma úgy is szóba kerülhet, hogy minden kiállított képnek van egy párja: két tájkép, két csendélet, két portré, két sorozat. Egy kép marad mindössze pár nélkül, nem véletlenül a PH in Blue című.

A művészet a második évezredben megszabadult mindentől, amivel a megelőző korokban harcolnia kellett: stílustól, tabutól, kánontól, az örökös újítás kényszerétől. Bár nagy a kísértés, hogy egyszerű művészeti marketing, vagy dekoráció legyen belőle ma is őrzi kettős arcát. Egyrészt egy racionális tevékenység, amely végeredménye egy tárgy, másrészt tranzcendens tevékenység, világlátás, mely egy nehezen megfelfejthető üzenetet kelt életre. Talán az utolsó művészeti tevékenység, amelyben ez a kettősség egyesülhet az építészet és az ezzel rokon szakmák. Porubszky Helga, mint egyre keresettebb belsőépítész tudja ezt, reneszánsz ember módján figyel anyagra, statikára, esztétikára. A tárgy megítélése objektív. Szakértő szem számára világos, hogy megfelel-e a képalkotás törvényeinek, az anyagszerűség követelményeinek, a hagyományok diktálta szerepnek. Az üzenet befogadása pedig szubjektív. Mivel a látvány nem nyelvként viselkedik, nem pusztán az értelem számára nyílik meg, sokkal inkább hasonlít a zene által nyújtott érzékiségre, nehezen dekódolható. Porubszky Helga kiállított műveire is igaz ez a kettősség. Festményei a szakmaiság minden követelményét magasan felmutató tárgyak. Egy akadémiai szigorlati sor tudatosságával, szinte didaktikusan mutatják be a kimagasló rajztudást, szín- és anyagismeretet a kompozíció, a ritmus, a képi egyensúly minden trükkjét. Különösen igaz ez a kollázsolt akvarellekre, ahol a háttér dinamikus konstrukciói gyönyörű harmóniát alkotnak a modellek sminkjével, a ruhák anyagával, színével, formavilágával. Számomra a legszebb példája ennek acímű kép, ahol a háttér vöröse, a rúzs színe és az arcélelen megjelenő reflexszin által nyer megerősítést, alárendelve ennek a kép többi elemét, a finoman rajzos kezeket, haját. Tartalmilag értelmezni ugyanezt a művet már nehezebb. A címe azt sugallná, hogy a modell szakma, a mindent elnyelő média elszemélytelenítő világának tart tükröt, ám jobban megnézve a kép témája csupán a tükör. Egy arc néz ránk belőle - északfok-titok-idegenség, egy arc, amely mégsem a fotós instrukcióit követve grimaszol, vagy mosolyog, hanem őszintén. Egy modell, aki nem pózol, hanem csak tükörbe néz. Mi vagyunk a tükre.

Térjünk itt vissza a kettes számjegyre. Porubszky Helga kettősségére. Nem vagyok lélekbúvár, de egyet el kell mondanom. 10 éve ismerem Öt és követem a tanulását. 10 éve érzem a kettősséget benne. Ezidő alatt sosem láttam sírni, nem hallottam panaszkodni, nem láttam letörtnek, fáradtnak, pedig érte elegendő szomorúság, gyász, katasztrófa. Úgy tűnik az a tudatosság, ahogyan fest, ahogy a lényegre koncentrál, személyiségének is része. Őszinte, vigasztaló, vidám megjelenése

mindig felette állt magányos, küszködő, a gyökereit kereső énjének. Ezen a kiállításon látunk először olyan képeket, amelye ebből a másik világból valók. Önarcképe nem néz ránk, pedig tőle mindig az őszinte odafordulást szoktuk meg. A rajzi részletek, a finom síkokkal felhordott plasztikus formák pontosak, de egy ismeretlen embert mutatnak. A ruha sötét foltja fölött a szem sötét árnyékai rajzilag indokoltak, de megfosztják az arcot a rá jellemző, általunk ismert derűtől. Ha a Kriszta portréval vetjük össze, akkor láthatjuk, hogy az azon lévő könnyeden felvitt feketék, mennyivel oldottabbak, lágyabbak. Mégis a kiállítás egyik legcsodálatosabb darabja ez, mert a legőszintébb. A másik önvalomásos képe: a PH in blue is zavarba ejtő.

De vissza a számokhoz...

A kettős, vaskos férfigumarban megvetést jelent, tétova autóvezető hölgyeket, ijedt feleséget a biztosítószeletrény előtt. Szerintem szimbólikus, hogy ez az évezred kettessel kezdődik. Szerintem ez az évezred a nőké lesz. A művészetben legalábbis egyre erőteljesebben ezt látom. Miközben mi férfiak görcsösen próbálunk erősnek és magabiztosnak látszani, a nők végre önmaguk lehetnek. Akár gyengék is, akár gyengédek, akár kegyetlenek. Létezik nő művészet. Egy világ, amely persze nem a női magazinok lealacsonyító színvonalán szól, de új humanizmust, iróniát, harmóniát hoz. Így tekintek az itt kiállított divat sorozat darabjaira is. A tolerancia ikonjai. A popartban megmártózott, klasszikus avantgard formai megoldásait használó akvarellek fordított reklámok. Egy divatfotó értelme ugyanis, hogy vonzóvá tegyen egy illatszert, egy ruhát, egy életformát, itt azonban a színek és felhasznált anyagok segítik felszínre a modell igazi egóját. Mintha a festőt az izgatta volna, hogy milyen is valójában, -milyen ember- a színes magazin sztárja. Nagyon izgalmas, hogy formailag közel áll a szokásos divattervezői sablonokhoz, anyag, minta, szabásminta bemutatókhöz, de amíg ott elnagyolt sematikus arcokat, addig itt karakteres portrékat látunk. Talán ez a női művészet titka: az ember, a nő személyiségének újrafelfedezése.

Ami még a kettős számjegyről eszembe jut: Porubszky Helga fiatal alkotó. Látattuk már a munkáit -első lépéseit. Most itt egy újabb lépés. Nem állítom, hogy mérföldkő a számára. A témák, technikák sokfélesége is mutatja, hogy kersgélő lépések ezek afféle második lépések, amelyek az első siker bizonyosságát, magabiztosságát hordozzák, de a felfedezés, a próbálkozás izgalmát is. Helga tehetsége, kitartása, felkészültsége, elhivatottsága, hite elegendő lesz az előtte álló út megtételéhez. Különleges adomány aszáma, hogy az apró nehézségek helyett a tálumott kapott ember felelősségével, mindig a nagyobb célokra tekint. Nem arra gondol, hogy ma péntek tizenharmadika van, hanem arra, hogy advent.

Tisztelt kiállításnéző vendégek!

Engedjék meg, hogy elmondjam itt mindenki előtt, hogy mennyire büszke vagyok arra, hogy ha csak egy kicsit is, a kezdeteknél jelen lehettem Porubszky Helga indulásánál. Engedjék meg, hogy az Önök nevében is sok alkotó évet kívánjak a művésznek, miközben a kiállítást megnyitom.

Kunsziget, 2002-12-13.